

1.6.2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (LVM/905/03/2017)

**Liikennevakuutuskeskuksen lausunto liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön
27.4.2017**

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Liikennevakuutuskeskusta (LVK) antamaan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. LVK kiittää lausuntomahdollisuudesta ja esittää lausuntonaan seuraavan.

- LVK kannattaa tavoitetta sujuvoittaa ja yksinkertaistaa lainsäädäntöä tietojohteisesti, minkä tulisi voimakkaasti heijastua myös lainsäädännön valmisteluvaiheeseen, mukaan lukien vaikutusarvioiden tekemiseen. LVK pitää tärkeänä, että vaikutusarvioiden tekemiseen panostettaisiin jo ennen luonnoksen lähettämistä lausuntokierrokselle. Tieliikennesektorin osalta LVK toteaa halukkuutensa tarjota ilmaista tietopalveluaan hyödynnettäväksi nykyistä laajemmin jo lainsäädännön valmistelutöissä.
- LVK kannattaa eri liikennevälineiden rekisterien yhdistämistä yhdeksi liikenneasioiden rekisteriksi ja digitalisaatiokehityksen sekä automatisoidun tietojenluovutuksen edistämistä tältä osin. Rekisterien yhdistämisellä ei saisi olla haitallisia vaikutuksia rekisterien tietosisältöön, kehittämiseen, rekisterien hyödyntämiseen eikä nykyisiin tietojensaantioikeuksiin. Ajoneuvoteknologian kehittyessä ensiarvoisen tärkeää olisi saada luotettava tieto myös ajoneuvoissa olevista teknisistä järjestelmistä rekisteriin.
- LVK toteaa, että ehdotetulla mallilla, jossa nykyinen ammattipätevyyden peruskoulutusosio korvattaisiin näyttökoemenettelyllä, voi olla haitallisia vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Luonnoksen vaikutusarviointi tältä osin on puutteellinen.
- LVK korostaa, että yleisen tietosuojasetuksen velvoitteet tulisi huomioida ja kirjata lakiin tai sen perusteluihin esitettyä tarkemmin erityisesti tietojenluovutuksen ja puolesta-asioinnin toteutuksessa. Hallitusohjelmaa mukaillen yleisen tietosuojasetuksen sallima kansallinen liikkumavara on hyödynnettävä täysimääräisesti eikä kansallisella lainsäädännöllä tulisi säätää asetusta tiukempia vaatimuksia esim. tilastoinnin ja tieteellisen tutkimuksen osalta.

Liikenneasioiden rekisteristä

Lähtökohtaisesti LVK kannattaa eri liikennevälineiden rekistereiden yhdistämistä yhdeksi liikenneasioiden rekisteriksi. Yhteinen rekisteri selkeyttää eri rekisterien rakennetta ja voi edesauttaa uusien liiketoimintojen syntymistä. LVK pitää positiivisena kehitystä, jolla rekisteritietojen luovutusmahdollisuuksia ja tapoja pyritään kehittämään. Automatisaation ja teknisten käyttöyhteyksien lisääminen tietojenluovutuksessa on kannatettavaa digitalisaatiokehityksen edistämiseksi ja uusien palvelujen aikaansaamiseksi. Liikennevakuutusyhtiöiden kannalta tietojenluovutuksen tulee tapahtua mahdollisimman sujuvasti ja nopeasti. Edelleen rekisterin tulee olla selkeä ja helppokäyttöinen kaikille käyttäjille.

1.6.2017

Liikennevakuutusyhtiöille ja Liikennevakuutuskeskukselle Liikenteen turvallisuusvirasto Trafifin ylläpitämän ajoneuvoliikennerekisterin tiedot ovat ratkaisevan tärkeitä, sillä niiden sisältämiä tietoja käytetään päivittäisessä liiketoiminnassa. LVK korostaa, että lakisääteiset tiedonsaantioikeudet tulee pysyttää vähintään nykyisellä tasolla ottaen huomioon myös yleisen tietosuojasetuksen asettamat velvoitteet. Esitetty tietojenluovutusta koskeva lainsäädäntö ei saisi miltään osin olla ristiriidassa muissa erityislaissa (kuten liikennevakuutuslaissa ja tie- ja maastoliikenneonnettomuuksien tutkinnasta säädettyssä laissa) säädettyjen tietojensaantioikeuksien kanssa. Edelleen tietosuojasetuksen sallima kansallinen liikkumavara on hallitusohjelmaa mukailleen käytettävä täysimääräisesti hyödyksi, eli esimerkiksi tilasto- ja tutkimuskäyttö (ml. henkilötietojen käsittely) on jatkossakin sallittava siten kuin muualla lainsäädännössä säädetään.

LVK pitää tärkeänä, että eri rekistereiden toisista rekistereistä riippumaton kehittäminen ja laadun parantaminen varmistetaan myös jatkossa. LVK haluaa nostaa esille, että ajoneuvoteknologian kehittyessä ensiarvoisen tärkeää olisi saada luotettava tieto ajoneuvoissa olevista teknisistä järjestelmistä rekisteriin. Tämän tiedon avulla voitaisiin seurata eri järjestelmien penetraation kehittymistä ja tehdä luotettavia arvioita niiden vaikuttavuudesta. Seuranta tukisi tietojohteista päätöksentekoa.

Ammattipätevyysvaatimuksista

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan, että kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyys saavuttamisessa siirryttäisiin näyttökoepainotteiseen suorittamiseen. Tämä tarkoittaisi sitä, että jatkossa ammattipätevyysdirektiivin (2003/59/EY) mukainen osaaminen hankittaisiin näyttökokeiden avulla. Koemenettely korvaisi nykyisen 280 tunnin ammattipätevyysperuskoulutusosion. Esitysluonnoksessa on arvioitu, ettei muutoksella olisi vaikutusta kuljettajien osaamiseen.

LVK haluaa korostaa, että ammattipätevyys lähtökohtaisena tarkoituksena on lisätä kuljettajien ammatillisia valmiuksia ja siten parantaa liikenteen ja kuljetusten turvallisuutta sekä kuljettajien edellytyksiä tehtäviensä hoitamiseen. Oletettavaa on, että näyttökoemuotoisessa suorittamisessa kuljettajien keskimääräiset valmiudet toimia liikenteessä turvallisesti voivat heikentyä. Kuljettajien osaamisen ja valmiuksien varmistamiseksi on hallituksen esitysluonnoksessa esitetty kuljetusyritysten vastuun korostamista. Jos otetaan huomioon kuljetusyritysten resurssi- ja koulutusosaamishaasteet, yrityksen vastuulla olevan kouluttamisen pakollisuuden puuttumisen sekä kuljetusyritysten vaihtelevat koot, on kyseenalaista, voidaanko kuljettajien valmiudet toimia liikenteessä turvallisesti pitää vähintään nykymallin mukaisella tasolla.

LVK:n näkemyksen mukaan hallituksen esitysluonnokseen kirjatut ammattipätevyysnäyttökokeeseen siirtymisen vaikutusarviot ovat puutteelliset, eikä niihin nojautuen voida varmistaa tietojohteista päätöksentekoa. Arvioissa on nostettu esille muutoksesta aiheutuvia välittömiä, pätevyys suorittamisesta syntyviä kustannussäästöjä. Välillisiä kustannusvaikutuksia, kuten liikenneturvallisuuden heikkenemisestä tai liikenteenpäästöjen lisääntymisestä aiheutuvia kustannuksia ei esitysluonnoksessa ole arvioitu.

1.6.2017

Liikennevakuutuksesta korvataan vuosittain noin 5.600 luvanvaraisen raskaan liikenteen ajoneuvon aiheuttamaa liikennevahinkoa. Korvauksia vahingoista maksetaan noin 27,5 miljoonaa euroa/vuosi. Keskimääräinen korvaus per liikennevahinko on siten 5.000 euroa. Lisäksi raskaan liikenteen ajoneuvo on vastapuolena yli 1.000 vahingossa vuosittain. Huomioitava on, että luvanvaraisen raskaan liikenteen riskimaksu (maksetut korvaukset/vakuutusvuosi) on yli seitsenkertainen yksityiskäyttöisiin henkilöautoihin nähden. Lisäksi on huomioitava, että korvauksia maksetaan myös vapaaehtoisesta autovakuutuksesta sekä mahdollisesti myös muista vapaaehtoisista vakuutuksista.

Liikenneonnettomuuksien tutkijalautakunnat tutkivat vuosittain noin 15 raskaan liikenteen ajoneuvon aiheuttamaa kuolemaan johtanutta onnettomuutta. Lisäksi lautakunnat tutkivat vuosittain noin 60 kuolemaan johtanutta onnettomuutta, jossa raskas ajoneuvo on ollut vastapuolena. Poikkitieteellisten lautakuntien tunnistamat yleisimmät välittömät riskitekijät onnettomuuksissa, joissa raskas ajoneuvo on ollut aiheuttajana, liittyvät kuljettajien havainto-, arviointi- ja tulkintavirheisiin (yli 70 prosenttia onnettomuuksista). LVK korostaa, että näitä riskejä ja niistä aiheutuvia onnettomuuksia voitaisiin pyrkiä ehkäisemään kuljettajien koulutuksen avulla.

LVK toteaa yllä oleviin lukuihin nojautuen, että raskaan liikenteen kuljettajien liikenneturvallisuusvalmiuksien heikkenemisen seuraukset voivat olla kumulatiivisesti merkittävät – niin onnettomuuskustannusten kuin inhimillisen kärsimyksen lisääntymisen näkökulmasta.

LIIKENNEVAKUUTUSKESKUS

Toimitusjohtaja

Ulla Niku-Koskinen

Esittelijä, lakiasianpäällikkö

Visa Kronbäck